

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SERBEST ZAMAN (REKREASYON) AKTİVİTELERİNE KATILIMLARININ BELİRLENEREK İNCELENMESİ (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)*

Serkan HACİCAFEROĞLU¹ Cemal GÜNDOĞDU² Burhanettin HACİCAFEROĞLU³
Ali Serdar YÜCEL¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin, serbest zaman aktivitelerine katılım düzeyleri ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini BESYO'nun farklı sınıf ve bölümlerinde okuyan tesadüfi yöntemle seçilmiş 233 katılımcı oluşturmuştur. Araştırmada Balcı ve İlhan (2006) tarafından geliştirilen ve örneklemin rekreasyon faaliyetlerine katılım düzeyini belirleyen 13 soruluk bir anket kullanılmıştır. Anketin güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) tarafımızdan 0,76 olarak tespit edilmiştir. Anketlerden elde edilen verilerin çözümlenmesi için SPSS 15,0 paket programı kullanılarak frekans (f) ve yüzde (%) hesaplamaları yapılmıştır. Dağılımlardan elde edilen sonuçlar tablolar halinde gösterilip bulgular yorumlanarak çözüm önerileri getirilmiştir. Katılımcıların genel olarak serbest zaman aktivitelerindeki tercihlerinin oransal dağılımı sırayla; futbol (% 43,8), voleybol (% 26,2), basketbol (% 16,3), tenis (% 11,2) ve hentbol (% 10,7) olarak belirlenmiştir. Çalışmada yer alan öğrencilerin serbest zaman aktivitelerine katılım süreleri ay, hafta, gün ve saat olarak incelendiğinde; katılımın en çok yılda 2 ve 4 ay, haftada 2 ve 3 gün, günde ise 2 ve 3 saat seçeneklerinde yoğunlaştığı ve bu faaliyetlere bireysel girişimler neticesinde iştirak ettikleri görülmektedir. Katılımcıların çoğunlukla kendi spor dallarını daha iyi konuma getirebilmek için sosyal ve kültürel aktivitelerden çok sportif serbest zaman aktivitelerine yöneldikleri görülmüştür. Ayrıca üniversite yöneticilerinin, bireylerin kişisel gelişiminde ve sosyalleşmesinde önemli bir yeri olan serbest zaman etkinliklerini düzenleme ve öğrencileri yönlendirmede yetersiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, rekreasyon, spor, öğrenciler

A STUDY ON THE PARTICIPATION OF STUDENTS OF SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS IN SPARE TIME (RECREATION) ACTIVITIES (İNÖNÜ UNIVERSITY AS A SAMPLE)

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the level of students of School of Physical Education and Sports to join the recreation activities. 233 participants receiving education in School of Physical Education and Sports in different classes and departments constituted the sample group of the research. A survey consisting of thirteen questions, which were created by Balcı and İlhan (2006) and aiming to specify participation level of participants to the recreation activities, was used. Reliability coefficient of the survey (Cronbach's Alpha) was determined as 0.76. SPSS 15.0 package program was used for the analysis of data obtained from the survey, and frequency (f) and percentage (%) calculations were made.

* Bu çalışma 10-14 Kasım 2011 yılında Antalya'da düzenlenen, 22. Tafisa Dünya Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

¹ İnönü Üniversitesi, Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Malatya, serkanhacicaferoglu@gmail.com

² Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Elazığ, (Yazışmadan sorumlu yazar: asyucel@firat.edu.tr)

³ Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü, Muğla, hburhan-61@hotmail.com

Results obtained from the distributions are shown in the form of tables and solutions are offered by interpreting the findings. It is determined that in general participants have preferred football branch in the ratio of 43.8%, volleyball branch in the rate of 26.2%, basketball branch in the rate of 16.3%, tennis branch in the rate of 11.2% and handball branch in the rate of 10.7% as their leisure time activities. When participation times of participants are examined, it is also established that participation was two months in a year in the ratio of 22.3%, and 4 months in the ratio of 16.7%, two days in a week in the ratio of 27.0%, three days in a week in the ratio of 25.3%, and two hours in a day in the ratio of 24.0%, and three hours in a day in the ratio of 23.2%, and that participants joined these activities individualistically. It is observed that participants preferred sportive recreation activities instead of social and cultural activities in order to improve their own sports branches. It is also concluded that university administrators remained incapable of organizing and governing the leisure time activities for the students which have a significant place in the personal development and socialization of the individuals.

Keywords: University, recreation, sports, students

GİRİŞ

Günümüzde günlük yaşantımız içerisindeki teknolojik gelişmelere paralel olarak çalışma ve diğer etkinliklerimizin saatlerinin giderek azalması karşısında, kişilerin daha fazla serbest zamana sahip olacağı düşünülmektedir. Kişilerin yapmış olduğu gündelik aktivite saatlerinin gittikçe azalması ile çalışma ve aktivitelerin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi karşısında serbest zaman faaliyetlerinin, yaşantının önemli bir parçası olma yolunda olduğu görülmektedir [1].

Serbest zaman (rekreasyon) kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zaman olarak tanımlanabilmektedir [2]. Başka bir tanıma göre serbest zaman aktivitesi; kişinin çalışma, ailevi ve toplumsal zorunluluklar dışında, rahatlamak, uzaklaşmak ya da bilgisini ve topluma katılımını artırmak için kendi isteğiyle yaratıcı kapasitesini harekete geçirdiği herhangi bir aktivite olarak da tanımlanmaktadır [3].

Serbest zaman aktivitelerinin yaşamımızın önemli bir parçası ve kendini yenileme aracı haline gelmesiyle, kişilerin serbest zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çok seçenekli hizmetler sunan canlı bir sektörün de oluştuğu görülmektedir. Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ortaya çıkan serbest zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi sonucunda pozitif sonuçların ortaya çıkacağı düşünülmektedir [4]. Bu konuda yapılan çalışmalarda bilinçli olarak yapılan serbest zaman aktivitelerinin, bireylerin kendisini geliştirmesine ve ruhen sağlıklı olmalarına katkıda bulunduğu yaygın olarak ifade edilmektedir [1]. Yapılan serbest zaman faaliyetleri, kendi felsefesini oluşturmalı; psikolojik, sosyal ve fiziksel olarak sahip olduğu değerlere destek sağlamalıdır. İnsanların uğraş alanı içerisindeki yaşam biçimini etkileyen çabaları içermeli, onların toplumun içinde yer alan bireyler olmasına yardım etmeli ve birlikte yaşamı da güzelleştirmelidir [5].

Bu anlamda serbest zaman aktivitelerini değerlendirme eğitiminin gerekliliği de ön plana çıkmaktadır [4]. Günümüzde, rekreasyon kullanımı ve rekreatif aktivitelerin hızla büyüyen bir harcama alanı haline gelmiş olduğu görülmektedir [6]. Kitlelere sunulan serbest zaman aktivitelerinin büyük bir pazar oluşturduğu [4] düşünüldüğünde, verilecek olan serbest zaman eğitimlerinin ne derece önemli olduğu görülebilir.

Ülkemizde toplumsal değişmeyi ve kalkınmayı destekleyen, gençlerin kişilik gelişimini sağlama ve geliştirme açısından etkili olan serbest zaman aktivitelerinin ve eğitiminin kurumsal alanlarda da yadsınamayacak derecede desteklendiğini görmekteyiz [2]. Zira serbest zaman sayesinde yapılan yaratıcı ve kültürel faaliyetler ile bireyin yenilenmesi, biriken arzuların açığa çıkarılması, bireylerin

sağlıklı yaşamak ve verimli çalışmak dileğinin yerine getirilmesi, olumsuz çevre koşulları nedeniyle oluşan sıkıntı ve stresin atılarak vücut bütünlüğüne kavuşturulmasının sağlanmasıyla gençlerin bu gelişime daha hızlı adapte olacağı düşünölmektedir [7]. Bu bağlamda serbest zamanın; yaşamın her safhasında, çocukluktan yaşlılığa sürekli bireyle birlikte var olacak ve insana psikolojik, sosyal ve fiziksel fayda getirecek deneyimler sağlayacağı anlaşılmaktadır [8]. Bu nedenle serbest zaman eğitiminin temel eğitimin bir parçası olarak desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca eğitimin ana unsuru olarak da kabul edilmelidir [9].

Toplumumuzun büyük bir oranını kapsayan gençlerin serbest zamanlarını değerlendirmeleri ve bu tarz aktivitelere katılımları, ölkemizde genellikle üniversite dönemi sırasında olacağı düşünöldüğünde, üniversite yöneticilerinin öğrenciler için serbest zaman organizasyonları planlamaları ve öğrencileri bu tarz aktivitelere yönlendirici rol üstlenmeleri gerektiği söylenebilir.

Üniversitelerin hazırladıkları serbest zaman programları ve buna ilişkin altyapı olanakları, gençlerin kendi aralarındaki iletişimi artırmakta ve bu tarz aktiviteler onların farklı yaşam alanlarına hazırlanmalarına büyük bir değer katmaktadır [4].

O nedenle, öğrencilerin katıldıkları rekreatif etkinliklerin türü, katılım süreleri ve organizasyon türleri araştırılarak, yoğun katılım sergiledikleri branşlara özgü organizasyonların ve tesislerin bu doğrultuda öğrencilere sunulması önemlidir. Ayrıca öğrencilerin bu faaliyetlere katılım yoğunlukları da bu konuda etken olabilmektedir. Bu çalışma, BESYO öğrencilerinin, serbest zaman aktivitelerine katılım düzeyleri ile ilgili görüşlerinin saptanması ve öğrencilerin sportif ilgilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın evrenini İnönü Üniversitesi BESYO öğrencileri (n=360) oluştururken, örneklemini ise BESYO'da farklı sınıf ve bölümlerde okuyan (n=233) tesadüfi yöntemle seçilmiş öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Balcı ve İlhan (2006) tarafından, üniversite öğrencilerinin “rekreasyon etkinliklere katılım düzeyleri”ni belirlemek amacıyla hazırlanmış olan anket kullanılmıştır. Anket on üç sorudan oluşmaktadır. İlk dört soru tanımlayıcı bulguları, dokuz soru ise öğrencilerin rekreatif faaliyetlere katılım düzeylerini tespit etmeye yöneliktir. Cronbach's alpha değerinin 0,70'in üzerinde olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir [10]. Araştırmamızda anketlere verilen cevapların dağılımı incelendiğinde anketin güvenilirlik katsayısının (Cronbach's Alpha) 0,76 olduğu tespit edilmiştir.

Anketlerden elde edilen veriler değerlendirilmek üzere kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesi için SPSS 15,0 istatistiksel paket programdan yararlanılmış, katılımcıların dağılımlarını bulmak için frekans (f) ve yüzde (%) testleri kullanılmıştır. Dağılımlardan elde edilen sonuçlar tablo halinde gösterilip, bulgular yorumlanarak gerekli çözüm önerileri getirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin serbest zaman aktivitelerine katılımları ile ilgili bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların bazı demografik bilgileri

Bazı Demografik Bilgiler		n	f	%
Cinsiyet	Bayan	233	86	36,9
	Erkek		147	63,1
Yaş	17-18 yaş	233	67	26,8
	19-20 yaş		99	42,5
	21-23 yaş		52	22,3
	24 ve üzeri yaş		15	6,4
Sınıf	1. sınıf	233	42	18,0
	2. sınıf		154	66,1
	3. sınıf		19	8,2
	4. sınıf ve üzeri		18	7,7

Araştırmaya katılan BESYO öğrencilerinin %63,1'i (f=147) erkek, %36,9'u ise (f=86) bayandı. Öğrencilerin %42,5'inin (f=99) 19-20 yaş ve %26,8'inin (f=67) de 17-18 yaş grupları arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin %66,1'i (f=154) ikinci sınıfta, %18'i ise (f=42) birinci sınıfta okumaktadır (Tablo 1).

Tablo 2. Katılımcıların ilk tercih ettikleri serbest zaman aktiviteleri

Sıralama	Etkinlik	Genel		Bayan		Erkek	
		n	%	n	%	n	%
1	Futbol	102	43,8	16	18,6	86	58,5
2	Voleybol	21	9,0	15	17,4	6	4,1
3	Basketbol	16	6,9	11	12,8	5	3,4
4	Hentbol	8	3,4	6	7,0	2	1,4
5	Tenis	11	4,7	5	5,8	6	4,1
6	Badminton	5	2,1	2	2,3	3	2,0
7	Atletizm	5	2,1	1	1,2	4	2,7
8	Salon futbolu	5	2,1	1	1,2	4	2,7
9	Jogging	4	1,7	2	2,3	2	1,4
10	Step	9	3,9	8	9,3	1	0,7
11	Halk Dansları	7	3,0	6	7,0	1	0,7
12	Latin Dansları	1	0,4	1	1,2	-	-
13	Kayak	2	0,9	1	1,2	1	0,7
14	Doğa yürüyüşü	2	0,9	-	-	2	1,4
15	Masa tenisi	5	2,1	2	2,3	3	2,0
16	Motor sporları	4	1,7	2	2,3	2	1,4
17	Tavla	3	1,3	-	-	3	2,0
18	Müzik aleti çalma	1	0,4	1	1,2	-	-
19	Bilgisayar	4	1,7	2	2,3	2	1,4
20	Bisiklet	3	1,3	2	2,3	1	0,7
21	İnternet	3	1,3	-	-	3	2,0
22	Yüzme	5	2,1	2	2,3	3	2,0
23	Fitness	2	0,9	-	-	2	1,4
24	Cimnastik	1	0,4	-	-	1	0,7
25	Bilardo	2	0,9	-	-	2	1,4
26	Satranç	1	0,4	-	-	1	0,7
27	Güreş	1	0,4	-	-	1	0,7
Toplam		233	100,0	86	100,0	147	100,0

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

BESYO öğrencilerinin genel olarak birinci sırada tercih ettikleri serbest zaman aktivitesi %43,8 oranla (f=102) futboldur. Bu tercihlere cinsiyet değişkenine göre bakıldığında; erkeklerin %58,5 (f=86), bayanların ise %18,6'sının (f=16) futbol branşını tercih ettiği görülmektedir (Tablo2).

Tablo 3. Katılımcıların ikinci sırada tercih ettikleri serbest zaman aktiviteleri

Sıralama	Etkinlik	Genel		Bayan		Erkek	
		n	%	n	%	n	%
1	Futbol	27	11,6	6	7,0	21	14,3
2	Voleybol	61	26,2	23	26,7	38	25,9
3	Basketbol	15	6,4	4	4,7	11	7,5
4	Hentbol	14	6,0	7	8,1	7	4,8
5	Tenis	14	6,0	6	7,0	8	5,4
6	Badminton	6	2,6	4	4,7	2	1,4
7	Atletizm	5	2,1	-	-	5	3,4
8	Salon futbolu	14	6,0	1	1,2	13	8,8
9	Jogging	8	3,4	5	5,8	3	2,0
10	Step	3	1,3	-	-	3	2,0
11	Halk dansları	4	1,7	3	3,5	1	0,7
12	Latin dansları	5	2,1	3	3,5	2	1,4
13	Kayak	1	0,4	1	1,2	-	-
14	Doğa yürüyüşü	5	2,1	2	2,3	3	2,0
15	Buz Pateni	4	1,7	2	2,3	2	1,4
16	Masa tenisi	9	3,9	3	3,5	6	4,1
17	Motor sporları	3	1,3	1	1,2	2	1,4
18	Yamaç paraşütü	3	1,3	3	3,5	-	-
19	Tavla	2	0,9	-	-	2	1,4
20	Resim	3	1,3	-	-	3	2,0
21	Tiyatro	2	0,9	-	-	2	1,4
22	Müzik aleti çalma	2	0,9	1	1,2	1	0,7
23	Bisiklet	2	0,9	1	1,2	1	0,7
24	El işleri	4	1,7	3	3,5	1	0,7
25	İnternet	7	3,0	3	3,5	4	2,7
26	Yüzme	8	3,4	4	4,7	4	2,7
27	Bilardo	2	0,9	-	-	2	1,4
Toplam		233	100,0	86	100,0	147	100,0

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

Öğrencilerinin genel olarak ikinci sırada tercih ettikleri serbest zaman aktivitesine bakıldığında %26,2 oranla (f=61) voleybol branşı ön plana çıkmaktadır. Tablo 3'e bakıldığında Voleybolu, erkeklerin %25,9 (f=38), bayanların ise %26,7 (f=23) oranında tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların üçüncü sırada tercih ettikleri serbest zaman aktiviteleri

Sıralama	Etkinlik	Genel		Bayan		Erkek	
		n	%	n	%	n	%
1	Futbol	16	6,9	10	11,6	6	4,1
2	Voleybol	29	12,4	13	15,1	16	10,9
3	Basketbol	38	16,3	14	16,3	24	16,3
4	Hentbol	22	9,4	9	10,5	13	8,8
5	Tenis	26	11,2	6	7,0	20	13,6

6	Badminton	11	4,7	3	3,5	8	5,4
7	Atletizm	10	4,3	3	3,5	7	4,8
8	Salon futbolu	6	2,6	2	2,3	4	2,7
9	Jogging	4	1,7	1	1,2	3	2,0
10	Step	8	3,4	4	4,7	4	2,7
11	Halk dansları	5	2,1	1	1,2	4	2,7
12	Latin dansları	4	1,7	-	-	4	2,7
13	Kayak	2	0,9	1	1,2	1	0,7
14	Doğa yürüyüşü	2	0,9	1	1,2	1	0,7
15	Buz Pateni	3	1,3	3	3,5	-	-
16	Masa tenisi	10	4,3	3	3,5	7	4,8
17	Motor sporları	3	1,3	1	1,2	2	1,4
18	Yamaç paraşütü	1	0,4	1	1,2	-	-
19	Tavla	5	2,1	2	2,3	3	2,0
20	Resim	1	0,4	1	1,2	-	-
21	Tiyatro	3	1,3	1	1,2	2	1,4
22	Müzik aleti çalma	6	2,6	2	2,3	4	2,7
23	Bilgisayar	4	1,7	-	-	4	2,7
24	Bisiklet	1	0,4	1	1,2	-	-
25	El işleri	2	0,9	1	1,2	1	0,7
26	İnternet	6	2,6	-	-	6	4,1
27	Yüzme	5	2,1	2	2,3	3	2,0
Toplam		233	100,0	86	100,0	147	100,0

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

Tablo 4'de BESYO öğrencilerinin genel olarak üçüncü sırada tercih ettiği serbest zaman aktivitesinin %16,3 oranla (f=38) basketbol branşı olduğu anlaşılmaktadır. Cinsiyete göre bakıldığında bu dalı erkek (f=24) ve bayan (f=14) öğrencilerin aynı oranda (%16,3) tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 5. Katılımcıların dördüncü sırada tercih ettikleri serbest zaman aktiviteleri

Sıralama	Etkinlik	Genel		Bayan		Erkek	
		n	%	n	%	n	%
1	Futbol	11	4,7	5	5,8	6	4,1
2	Voleybol	20	8,6	7	8,1	13	8,8
3	Basketbol	16	6,9	5	5,8	11	7,5
4	Hentbol	25	10,7	8	9,3	17	11,6
5	Tenis	17	7,3	9	10,5	8	5,4

6	Badminton	9	3,9	2	2,3	7	4,8
7	Atletizm	14	6,0	4	4,7	10	6,8
8	Salon futbolu	4	1,7	1	1,2	3	2,0
9	Jogging	10	4,3	4	4,7	6	4,1
10	Step	9	3,9	5	5,8	4	2,7
11	Halk dansları	6	2,6	3	3,5	3	2,0
12	Latin dansları	3	1,3	-	-	3	2,0
13	Kayak	3	1,3	-	-	3	2,0
14	Doğa yürüyüşü	5	2,1	2	2,3	3	2,0
15	Buz pateni	5	2,1	1	1,2	4	2,7
16	Masa tenisi	14	6,0	7	8,1	7	4,8
17	Motor sporları	3	1,3	1	1,2	2	1,4
18	Yamaç paraşütü	4	1,7	1	1,2	3	2,0
19	Tavla	11	4,7	5	5,8	6	4,1
20	Resim	6	2,6	2	2,3	4	2,7
21	Tiyatro	3	1,3	3	3,5	-	-
22	Müzik aleti çalma	2	0,9	-	-	2	1,4
23	Bilgisayar	11	4,7	3	3,5	8	5,4
24	Bisiklet	8	3,4	4	4,7	4	2,7
25	El işleri	1	0,4	-	-	1	0,7
26	İnternet	7	3,0	4	4,7	4	2,7
27	Yüzme	5	2,1	-	-	4	2,7
28	Satranç	1	0,4	-	-	1	0,7
Toplam		233	100,0	86	100,0	147	100,0

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

BESYO öğrencilerinin genel olarak dördüncü sırada tercih ettikleri aktivitenin %10,7 oranla (f=25) hentbol branşı olduğu belirlenmiştir. Dördüncü tercihlere cinsiyet açısından bakıldığında ise erkeklerin %11,6 oranla (f=17) hentbol branşını, bayanların ise %10,5 oranla (f=9) tenis branşını tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 6. Katılımcıların beşinci sırada tercih ettikleri serbest zaman aktiviteleri

Sıralama	Etkinlik	Genel		Bayan		Erkek	
		N	%	n	%	n	%
1	Futbol	12	5,2	6	7,0	6	4,1
2	Voleybol	11	4,7	3	3,5	8	5,4
3	Basketbol	8	3,4	2	2,3	6	4,1
4	Hentbol	23	9,9	11	12,8	12	8,2

5	Tenis	26	11,2	7	8,1	19	12,9
6	Badminton	14	6,0	4	4,7	10	6,8
7	Atletizm	7	3,0	4	4,7	3	2,0
8	Salon futbolu	8	3,4	5	5,8	3	2,0
9	Jogging	4	1,7	2	2,3	2	1,4
10	Step	8	3,4	3	3,5	5	3,4
11	Halk dansları	9	3,9	4	4,7	5	3,4
12	Latin dansları	7	3,0	3	3,5	4	2,7
13	Kayak	5	2,1	1	1,2	4	2,7
14	Doğa yürüyüşü	7	3,0	4	4,7	3	2,0
15	Buz pateni	3	1,3	1	1,2	2	1,4
16	Masa tenisi	16	6,9	2	2,3	14	9,5
17	Motor sporları	2	0,9	1	1,2	1	,7
18	Yamaç paraşütü	9	3,9	6	7,0	3	2,0
19	Tavla	3	1,3	1	1,2	2	1,4
20	Resim	3	1,3	1	1,2	2	1,4
21	Tiyatro	6	2,6	2	2,3	4	2,7
22	Müzik aleti çalma	4	1,7	1	1,2	3	2,0
23	Bilgisayar	4	1,7	2	2,3	2	1,4
24	Bisiklet	5	2,1	3	3,5	2	1,4
25	El işleri	3	1,3	1	1,2	2	1,4
26	İnternet	14	6,0	3	3,5	11	7,5
27	Yüzme	8	3,4	2	2,3	6	4,1
28	Fitness	2	0,9	1	1,2	1	,7
29	Cimnastik	1	0,4	-	-	1	,7
30	Bilardo	1	0,4	-	-	1	,7
Toplam		233	100,0	86	100,0	147	100,0

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır.

BESYO öğrencilerinin genel olarak beşinci sırada tercih ettiği aktivite %11,2 oranla (f=26) tenis branşıdır. Tablo 6, öğrencilerin cinsiyet ayrımına göre incelendiğinde; erkeklerin %12,9 oranla (f=19) yine tenisi, bayanların ise %12,8 oranla (f=11) hentbolu seçtikleri görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların tercih ettikleri ilk beş serbest zaman aktivitesi

Sıra	Genel			Bayan			Erkek		
	Aktivite	n	%	Aktivite	n	%	Aktivite	n	%
1	Futbol	102	43,8	Futbol	16	18,6	Futbol	86	58,5
2	Voleybol	61	26,2	Voleybol	23	26,7	Voleybol	38	25,9
3	Basketbol	38	16,3	Basketbol	14	16,3	Basketbol	24	16,3
4	Hentbol	25	10,7	Tenis	9	10,5	Hentbol	19	12,9
5	Tenis	26	11,2	Hentbol	11	12,8	Tenis	17	11,6

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

Öğrencilerin, genel olarak serbest zaman aktivitelerinde ilk sırada %43,8 oranla (f=102) futbolu, %26,2 oranla (f=61) voleybolu, %16,3 oranla (f=38) basketbolu, %11,2 oranla (f=26) tenisi, %10,7 oranıyla da (f=25) hentbolu tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca bayan ve erkek BESYO öğrencilerinin serbest zamanlarını genellikle sportif aktiviteler için kullandıkları anlaşılmaktadır (Tablo 7).

Tablo 8. Katılımcıların haftalık serbest zaman aktivitelerine katılma süreleri (saat)

Sıra	Genel			Bayan			Erkek		
	Saat	n	%	Saat	n	%	Saat	n	%
1	2	56	24,0	2	23	26,7	2	33	22,4
2	3	54	23,2	3	21	24,4	3	33	22,4
3	4	46	19,7	4	14	16,3	4	32	21,8
4	5	38	16,3	5	13	15,1	5	25	17,0
5	1	27	11,6	1	11	12,8	1	16	10,9
6	6 saat ve üstü	12	5,2	6 saat ve üstü	4	4,7	6 saat ve üstü	8	5,4

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

Tablo 8’de görüldüğü üzere BESYO öğrencilerinin genel olarak haftalık serbest zaman aktivitelerine katılma süreleri haftada 2 (%24), 3 (%23,2) ve 4 saat (%19,7) olarak belirginleşmektedir. Cinsiyet açısından bu aktiviteler bayanların haftada 2 (%26,7), 3 (%24,4) ve 4 saat (%16,3); erkeklerin ise haftada 2 (%22,4), 3 (%22,4) ve 4 saat (%22,4) ayırdıkları görülmüştür.

Tablo 9. Katılımcıların serbest zaman aktivitelerine katılma süreleri (gün)

Sıra	Genel			Bayan			Erkek		
	Gün	n	%	Gün	n	%	Gün	n	%
1	2	63	27,0	3	27	31,4	2	46	31,3
2	3	59	25,3	4	18	20,9	3	32	21,8
3	4	41	17,6	2	17	19,8	4	23	15,6
4	1	32	13,7	1	12	14,0	1	20	13,6
5	5	23	9,9	5	9	10,5	5	14	9,5
6	Her gün	15	6,4	Her gün	3	3,5	Her gün	12	8,2

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

BESYO öğrencilerinin genel olarak serbest zaman aktivitelerine katılma sürelerine gün olarak bakıldığında en yüksek orana haftada 2 (%27) ve 3 gün (%25,3) seçeneklerinde ulaşıldığı görülmektedir. Sözü edilen aktivitelere en çok katılım süresine cinsiyet açısından bakıldığında bayanların %31,4 oranla haftada üç gün, erkeklerin ise %31,3 oranla haftada iki gün ayırdıkları tespit edilmiştir (Tablo 9).

Tablo 10. Katılımcıların serbest zaman aktivitelerine katılma süreleri (ay)

Sıra	Genel			Bayan			Erkek		
	Ay	n	%	Ay	n	%	Ay	n	%
1	2	52	22,3	4	17	19,8	2	36	24,5
2	4	39	16,7	2	16	18,6	4	22	15,0
3	3	29	12,4	3	11	12,8	3	18	12,2
4	1	25	10,7	6	10	11,6	1	17	11,6
5	6	21	9,0	5	9	10,5	12	12	8,2
6	5	18	7,7	1	8	9,3	6	11	7,5
7	12	15	6,4	9	5	5,8	5	9	6,1
8	9	9	3,9	7	3	3,5	7	5	3,4
9	8	8	3,4	8	3	3,5	8	5	3,4
10	7	8	3,4	12	3	3,5	10	5	3,4
11	10	6	2,6	10	1	1,2	4	4	2,7
12	11	3	1,3	11	-	-	11	3	2,0

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

BESYO öğrencilerinin genel olarak serbest zaman aktivitelerine katılma süreleri en fazla yılda 2 ay (%22,3) seçeneğinde yoğunlaşmaktadır. Yıl içi serbest zaman aktiviteleri katılım sürelerine cinsiyet esasında bakıldığında, bu faaliyetlere bayanların 4 ay (%19,8), erkeklerin ise iki ay (%24,5) vakit ayırdıkları görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 11. Katılımcıların serbest zaman aktivitelerine katıldıkları organizasyon türleri

Sıra	Genel			Bayan			Erkek		
	Organizasyonlar	n	%	Organizasyonlar	n	%	Organizasyonlar	n	%
1	Bireysel	76	32,6	Bireysel	31	36,0	Sporcu	52	35,4
2	Sporcu	72	30,9	Üniversite	25	29,1	Bireysel	45	30,6
3	Üniversite	63	27,0	Sporcu	20	23,3	Üniversite	38	25,9
4	Kulüp	14	6,0	Kulüp	6	7,0	Kulüp	8	5,4
5	Topluluk	8	3,4	Topluluk	4	4,7	Topluluk	4	2,7

*Cinsiyet değişkenlerinin kendi grupları içerisinde yüzdeleri alınmıştır

Örneklemin yöneldiği serbest zaman aktivitelerinin organizasyon türlerine bakıldığında; öğrencilerin genellikle (%32,6) bireysel girişim sonucunda etkinliklere katıldıkları anlaşılmaktadır. Cinsiyete göre bakıldığında ise yine bayanların %36 oranla (f=31) bireysel girişimleriyle, erkeklerin ise %35 oranla (f=52) sporcu kimlikleriyle aktivitelere katıldıkları görülmektedir (Tablo 11).

TARTIşMA

Bu araştırmada erkek öğrencilerin (%63,1) bayanlara (%36,9) oranla daha fazla serbest zaman aktivitelerine katıldığı belirlenmiştir. Bu durumun örneklemedeki yüksek okulda bulunan bölümlerde okuyan kız öğrencilerin sayılarının az olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun bir ve ikinci sınıf öğrencilerinden oluşması üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin, üst sınıflarda okuyan öğrencilere nazaran sportif etkinliklere ve anket çalışmalarına daha sıcak bakması yönünde yorumlanabilir. Balcı ve İlhan (2006) ile Kılbaş (2001) tarafından yapılan araştırmalarda; kız öğrencilerden daha çok erkek öğrencilerin, serbest zamanlarında spor aktivitelerine aktif olarak katılım sergiledikleri yönünde sonuca ulaştıkları görülmüştür [2,4].

Araştırmaya katılan BESYO öğrencilerinin katıldıkları serbest zaman aktivitelerine bakıldığında; birinci sırada %43,8 oranla futbol dalı gelmekte ve onu sırasıyla voleybol (%26,2), basketbol (%16,3), tenis (%11,2) ve hentbol (%10,7) dalları takip etmektedir. Erkek ve bayan öğrencilerin serbest zamanlarını genellikle aktif olarak sportif faaliyetleri için kullandıkları görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin serbest zamanlarında, okul döneminden sonraki meslek yaşantılarına daha fazla katkı sağlayabilecek spor branşlarını öğrenmeyi ve geliştirmeyi tercih ettikleri söylenebilir.

Balcı (2003) tarafından yapılan bir araştırmaya genel olarak bakıldığında yapılan bu araştırmayla paralellik gösterdiği görülmüştür. Nitekim söz konusu araştırmada öğrencilerin serbest zamanlarında popüler sayılan sporlardan futbol, basketbol, voleybol ve yüzmeyi hem yapmakta hem de izlemekte oldukları bildirilmektedir [11].

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmada, okullarda düzenlenen rekreasyon etkinliklerinin, ABD'de "dört büyükler" olarak anılan Amerikan futbolu, basketbol, beyzbol ve buz hokeyine olan katılımı artırdığı ve gençlerin bu sporlara yönelik becerilerini geliştirdikleri ortaya konmuştur [12]. Buna karşın Balcı ve İlhan'ın (2006) yapmış olduğu araştırmada genelde öğrencilerin pasif olarak serbest zaman faaliyetlerine katılım sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır [4].

Araştırmaya katılan öğrencilerin serbest zaman aktivitelerine katılma sürelerine genel olarak bakıldığında; saat olarak haftada %24 oranla (f=56) iki saat, gün olarak haftada %27 oranla (f=63) iki gün, ay olarak yılda %22,3 oranla (f=52) iki ay katıldıkları belirlenmiştir. Bu durumda örneklemedeki BESYO öğrencilerinin yıl süresince serbest zamanlarında yapmış oldukları spor aktivitelerini daha çok üniversite dönemi içerisinde üniversitenin sağladığı alt yapı imkanlarını kullanarak kısa süreli yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda sporcu geçmişleri olan bu öğrencilerin sportif rekreasyon aktivitelerini yaşamlarına yayamadıkları da söylenebilir. Buna karşın Balcı'nın (2003) yapmış olduğu araştırmaya genel olarak bakıldığında, bizim çalışmamızın aksine öğrencilerin yılın en az 10 ayında çeşitli etkinliklerle serbest zamanlarını değerlendirdikleri ve yıl içerisinde bu faaliyetleri yaydıkları anlaşılmakta; fakat aktivitelere ayrılan sürenin bizim çalışmamızla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değerışkenine göre katıldıkları serbest zaman organizasyonlarına bakıldığında bayanların (%36) daha çok bireysel çabalarla bu aktiviteleri yaptıkları, erkeklerin (%35,4) ise bu aktivitelere daha çok spor kulüpleri marifetiyle katıldıkları belirlenmiştir. Genelde üniversitelerde öğrencileri serbest zaman aktivitelerine yönlendirecek kurum Sağlık, Kültür ve Spor Daire (SKSD) Başkanlığı bünyesindeki kulüp ve topluluklar olması gerekirken öğrencilerin bu oluşumlar aracılığıyla serbest zaman etkinliklerine katılım nispetleri hayli düşük bulunmuştur (kulüp: %6; topluluk: %3,4).

Kulüp ve topluluklar aracılığıyla serbest zaman aktivitelerine katılımın az olması durumu SKSD yöneticilerinin, birimin kuruluş, amaç ve kapsamını öğrencilere yeterince yansıtmadığının bir göstergesi sayılabilir. Oysa SKSD Başkanlığı'nın amaç ve kapsamı içerisinde; grup çalışmaları ve

karşılaşmalar düzenlemekten spor birlikleri kurmaya kadar pek çok yönetsel görev bulunmaktadır [13]. SKSD Başkanlığı ile üniversite yöneticileri topluluk, kulüp ve kurslara katılımı sağlayacak sosyal ve sportif serbest zaman aktivitelerini gençlerin ilgisini çekecek ve cazip hale getirecek şekilde sıkça dönemsel olarak düzenlemelidir [14,15]. Düzenlenen bu tarz organizasyonlara katılımı arttırmak için yüksekökol yöneticilerinin de öğrencilerine eğitici bilgiler vererek öğrencileri bu aktivitelere yönlendirmeleri önem arz etmektedir.

Konu ile ilgili yapılan başka araştırmalarda öğrencilerin serbest zaman faaliyetlerini genelde üniversitelerde oluşturulan topluluk ve kulüpler aracılığıyla düzenlenen çeşitli etkinliklere katılarak yaptıkları ve ilgi alanlarını belirledikleri görülmüştür [4,11]. Bu da, öğrencilerin katıldıkları rekreatif etkinliklerde üniversitelerin ne kadar büyük bir ağırlığı olduğunu ve gençlerin kişisel gelişim, hobi, eğlence, spor ve dinlenme amacıyla pozitif yönlendirilmesinde önemli sorumluluklar üstlenmesi gerektiğini göstermektedir [11].

Serbest zaman faaliyetlerinin okul yaşamının bir parçası olduğu düşünülürken, zamanlarının büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren birçok öğrencinin üzerinde oluşabilecek olan olumsuz enerjinin atılması, serbest zaman aktivitelerinin yardımıyla olabilir. Bu nedenle üniversitelerin faaliyet programları; serbest zaman ve dinlenme için fırsatlar sağlamalı, modern yaşamın ve okul çalışmalarının verdiği yoğunluğu öğrencinin üzerinden atmak amacıyla düzenlenmelidir [16]. Üniversitelerin, bünyelerinde yetiştirdikleri öğrencileri meslek sahibi olmak üzere yetiştirmenin yanı sıra, yaşamın farklı alanlarında kendilerini hazırlamaları için programladıkları serbest zaman etkinlikleri de öğrenciler için oldukça önemlidir [11].

Means (1973), bireylerin serbest zamanları çeşitli faaliyetlerle organize edilip değerlendirildiğinde bireyler üzerinde olumlu davranışlar elde edilebileceğini belirtmektedir [17]. Bu bağlamda serbest zaman aktivitelerine katılım sürelerinin artırılması ile öğrencilerin eğitim süreci içerisinde üzerlerinde oluşabilecek olan gerginlikleri azaltarak öğrencilerin eğitimlerine olumlu katkı sağlanacağı söylenebilir.

SONUÇ

Bu çalışmada; BESYO öğrencilerinin serbest zaman aktivitelerinde yoğunlukla kendi spor branşlarını daha iyi konuma getirebilmek için sportif aktivitelere yöneldikleri, sosyal ve kültürel aktivitelere ise daha az yöneldikleri belirlenmiştir. Ayrıca üniversite yöneticilerinin, bireylerin kişisel gelişiminde ve sosyalleşmesinde önemli bir yeri olan serbest zaman etkinliklerini öğrenciler için düzenlemede ve yönlendirmede yetersiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda üniversite yöneticileri ile yüksekökol yöneticileri, BESYO öğrencilerinin resmi eğitimleri dışında kalan zamanlarında sosyal ve kültürel aktiviteleri değerlendirmelerini sağlayıcı geniş yelpazeli programlar yapma ve uygulama yoluna gitmelidirler.

KAYNAKLAR

1. Passmore A, French D. Development and Administration of a Measure to Assess Adolescents' Participation, Spring, 2001, 36(141): 67.
2. Kılbaş Ş. Gençlik ve Boş Zamanı Değerlendirme. İkinci Baskı. Ç.Ü. Basımevi. Adana, 2001.
3. Kraus R. Recreation and Leisure in Modern Society, TACC, USA, 1971.
4. Balcı V, İlhan A. Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Spormetre), 2006, 4 (1): 11-18.
5. Karaküçük S. Boş Zamanları Değerlendirme ve Sporun Topluma Yaygınlaştırılması, Spor Yorum Dergisi, Şubat, 1993, 64: 22-23.
6. Akdoğan F. Medya ve Serbest Zaman, Om Yayınevi, İstanbul, 2000.
7. Koral D. Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Spor ve Rekreasyonun Organizasyonu ve Bunun Türkiye'de Uygulaması Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 1993.

8. Karaküçük S. Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma, Seren Ofset, Ankara, 1995.
9. Karaküçük S. Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme, Kavram, Kapsam ve Araştırma, (Geliştirilmiş II. Baskı), Seren Ofset, Ankara, 1997.
10. Arseven A. Alan Araştırma Yöntemi, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2001.
11. Balcı V. Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması, Milli Eğitim, Kültür ve Sanat Dergisi, Bahar, 2003, 158: 161-173.
12. Rosandich T. Collegiate Sports Programs: A Comparative Analysis, Education, Spring, 2002, 122(3): 471-478.
13. Mirzeoğlu N. Üniversitelerdeki Sağlık Kültür ve Spor İşleri Daire Başkanlıklarının Yönetim Yapısı ve Sportif İşlevlerinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1995.
14. Ağaoğlu S.Y, Eker H. Türkiye'deki Üniversitelerin Sağlık Kültür ve Spor Dairesinin İşlevsel Yönden İncelenmesi, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2006, 5(4): 131-134.
15. Özşaker M. Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 2012, 14(1): 126-131.
16. Kılbaş Ş. Rekreasyon–Boş Zamanı Değerlendirme, 1. Baskı. Anaca Yayınları, Adana, 2001.
17. Means L.E. Intramural. Their Organization and Administration, Prentice Hall, Inc, Englewood Cliffs, N.J, USA, 1973.